

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
Київського національного
лінгвістичного університету

Роман ВАСЬКО

«30» квітня 2025р.

ПРОГРАМА

**фахового іспиту з педагогіки та психології
для вступників на навчання за освітніми програмами
спеціальностей А4 Середня освіта, С4 Психологія, І3 Туризм та рекреація**

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

Схвалено на засіданні приймальної
комісії Київського національного
лінгвістичного університету
«30» квітня 2025р.,
протокол № 7

Програма фахового іспиту з педагогіки та психології для вступників на навчання за освітніми програмами спеціальності А4 Середня освіта, С4 Психологія, ІЗ Туризм та рекреація. Другий (магістерський) рівень вищої освіти / Уклад.: Бондаренко О. Ф., Доценко Л.В., Матвієнко О. В. Київ: КНЛУ, 2025. 17 с.

Укладачі:

дійсний член НАПН України,
завідувач кафедри психології і туризму,
доктор психологічних наук, професор

Олександр БОНДАРЕНКО

доцент кафедри психології і туризму,
кандидат психологічних наук, доцент

Людмила ДОЦЕНКО

член-кореспондент НАПН України
професор кафедри педагогіки та
методики навчання іноземних мов,
доктор педагогічних наук, професор

Ольга МАТВІЄНКО

Рецензенти:

дійсний член НАПН України,
доктор психологічних наук, професор

Наталія ЧЕПЕЛЄВА

завідувачка кафедри педагогіки та
методики навчання іноземних мов,
доктор педагогічних наук, професор

Валентина ЧЕРНИШ

Схвалено на засіданні кафедри
педагогіки та методики навчання
іноземних мов від 24 квітня 2025 року,
протокол № 16

Схвалено на засіданні кафедри
психології і туризму
від 24 квітня 2025 року,
протокол № 16

Пояснювальна записка

Програму фахового іспиту для вступників на навчання за другим (магістерським) рівнем вищої освіти розроблено з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України, відповідно програми предметного тесту з педагогіки та психології, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 01 квітня 2024 р. № 426 та згідно з Правилами прийому на навчання до Університету.

Мета фахового вступного випробування – визначення рівня знань та формування контингенту здобувачів, найбільш здібних до успішного опанування дисциплін освітньо-професійних програм другого (магістерського) рівня вищої освіти. Вступник має продемонструвати фундаментальні, професійно-орієнтовні знання та уміння, здатність вирішувати типові професійні завдання, передбачені програмою вступу.

Питання до фахового випробування складені таким чином, що вони дають можливість продемонструвати ступінь оволодіння відповідним науковим матеріалом і, за умови набуття адекватної компетентності, розв'язати практичні завдання, що впливають з поставлених питань.

Питання охоплюють низку наукових дисципліни, що вивчаються на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти: загальну психологію та історію психології, історію педагогіки, загальну педагогіку, зокрема загальні основи педагогіки, дидактику та теорію і практику виховання, школознавство, соціальну, вікову та педагогічну психологію, психодіагностику тощо.

Таким чином, своєрідність такого фахового випробування полягає в тому, що воно синтезує в собі перевірку базового рівня як теоретичної, так і практичної підготовки майбутніх фахівців.

Фаховий іспит відбувається в письмовій формі.

I. Вимоги до вступників на фаховому іспиті

На письмовому фаховому іспиті з педагогіки та психології вступники мають продемонструвати:

- володіння науковим поняттєво-категорійним апаратом в галузі педагогіки та психології;
- обізнаність у широкому колі психологічних і педагогічних теорій та вміння проводити їх порівняльний аналіз;
- розуміння тенденцій розвитку сучасної світової педагогіки та психології і їх соціокультурні та власне наукові детермінанти;
- здатність вирізняти й розв'язувати актуальні педагогічні проблеми в професійній діяльності;
- вміння трансформувати теоретичні положення в практичні рекомендації та психотехнічні прийоми психологічного впливу.

II. Виконання фахового іспиту у форматі офлайн

Виконання фахового іспиту з педагогіки та психології у форматі офлайн відбувається відповідно до затвердженого розкладу проведення вступних іспитів

другого (магістерського) рівня. Вступник має своєчасно прибути у зазначену в розкладі аудиторію з документом, що засвідчує особу.

Фаховий іспит з педагогіки та психології у форматі офлайн проводиться в усній формі з використанням екзаменаційних білетів. Білети затверджуються та підписуються головою фахової атестаційної комісії. Вступник у довільній формі обирає номер білету. Для підготовки до відповіді вступнику надається 30 хвилин.

На кожного вступника заповнюється протокол фахового іспиту, до якого вносяться прізвища присутніх членів фахової атестаційної комісії, перелік питань екзаменаційного білету, додаткові питання, які задаються здобувачеві під час складання іспиту.

Під час проведення фахового іспиту з педагогіки та психології вступники зобов'язані дотримуватися правил вступу, відповідно до яких заборонено:

- приносити в Університет небезпечні предмети та речовини, що становлять загрозу для життя і здоров'я людини;
- використовувати під час складання іспиту засоби зв'язку, друковані або рукописні матеріали;
- протягом часу, відведеного для підготовки до іспиту спілкуватися з іншими вступниками, передавати їм будь-які предмети та/або матеріали.

У разі оголошення повітряної тривоги, здобувач має здати екзаменаційні матеріали атестаційній комісії і спуститися в укриття. Іспит буде продовжено після надходження сигналу «Відбій повітряної тривоги!».

III. Виконання фахового іспиту у дистанційному форматі

Виконання фахового іспиту з педагогіки та психології у дистанційному режимі проводиться з використанням ІТ-технологій, а саме платформи Microsoft Teams відповідно до розкладу проведення вступних іспитів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Для забезпечення проведення фахового іспиту з педагогіки та психології голова фахової атестаційної комісії виконує функції модератора відеоконференції. До обов'язків модератора відеоконференції входить:

- своєчасний початок відеоконференції зі складання фахового іспиту;
- підключення до відеоконференції інших членів екзаменаційної комісії;
- підключення до відеоконференції вступників на початку фахового іспиту;
- надсилання екзаменаційних білетів і матеріалів вступникам;
- відключення від режиму відеоконференції тих вступників, що вже склали фаховий іспит, а також тих вступників, що порушують порядок і процедуру проведення фахового іспиту в дистанційному режимі;
- забезпечення завершення відеоконференції зі складання фахового іспиту;
- інші функції, пов'язані із технічним аспектом забезпечення проведення фахового іспиту.

Для забезпечення прозорого виконання фахового іспиту з педагогіки та психології вступники зобов'язані за 15 хвилин до початку іспиту підключитися до відеоконференції, щоб екзаменатори могли зафіксувати їх присутність. Встановлення особи під час фахового іспиту з педагогіки та психології

відбувається шляхом пред'явлення вступником паспорта громадянина України або паспорта громадянина України для виїзду за кордон голові фахової атестаційної комісії та екзаменаторам через відеокамеру.

Фаховий іспит з педагогіки та психології проходить у форматі співбесіди за питаннями екзаменаційного білета.

Екзаменатори демонструють на екрані екзаменаційний білет, який вступник обирає самостійно, називаючи бажане число від 1 до 25.

Під час проведення фахового іспиту з педагогіки та психології вступники зобов'язані постійно підтримувати відео- та аудіозв'язок з екзаменатором. Камера відеозв'язку має бути налаштована таким чином, щоб екзаменатори могли спостерігати за процесом виконання іспиту, а саме: бачити вступника для забезпечення академічної доброчесності під час написання.

Користування сторонніми носіями інформації, зокрема мобільними телефонами, іншими електронними засобами, крім того, який безпосередньо використовується для зв'язку з екзаменаторами, під час дистанційного проведення фахового іспиту з педагогіки та психології, заборонено.

Під час виконання фахового іспиту з педагогіки та психології поряд зі вступником не можуть бути присутні треті особи (в іншому випадку іспит припиняється).

Для забезпечення прозорості проведення фахового іспиту з педагогіки та психології ведеться відеозапис.

Вступники, які без поважних причин (визнаних такими за рішенням Приймальної комісії Університету) не з'явилися на вступні випробування у визначений розкладом час, особи, знання яких було оцінено балами нижче встановленого Правилами прийому мінімального значення, до участі в наступних випробуваннях і в конкурсному відборі не допускаються; перескладання вступних випробувань не допускається.

IV. Структура і зміст фахового іспиту

Фаховий іспит відбувається одноетапно. При цьому рівень компетентності випускника оцінюється за сукупним рівнем продемонстрованої фахової компетентності і передбачає:

- орієнтування в історії та логіці розвитку психологічних і педагогічних явищ та знань;
- розуміння сутності та форм вияву психічних процесів, станів і властивостей;
- орієнтування у анатомо-фізіологічних, онтогенетичних та соціокультурних особливостях функціонування психіки;
- вміння використати набуті знання на практиці (в межах запропонованих практичних задач);
- розуміння основних категорій і тенденцій навчання і виховання.

Структура екзаменаційного білета

Екзаменаційний білет містить в собі чотири питання з різних курсів з педагогіки та психології. Зміст питань охоплює навчальний матеріал дисциплін з історії психології, загальної психології, загальної педагогіки (загальні основи,

дидактика, теорія і практика виховання, школознавство), соціальної психології, вікової та педагогічної психології, експериментальної психології та ін.

Питання відповідають таким змістовим блокам:

Основи педагогіки та психології:
Педагогіка та психологія у структурі сучасних наук.
Загальні закономірності розвитку і соціалізації особистості.
Історія і теорія педагогіки та психології:
Педагогічна та психологічна думка XVII – початок XX ст.
Педагогічна та психологічна думка XX – початку XXI ст.
Методи дослідження у педагогіці та психології:
Планування та забезпечення якості дослідження.
Методи збору інформації.
Методи аналізу емпіричних даних.
Прикладні психолого-аспекти освіти, навчання, виховання та розвитку особистості:
Виховання особистості.
Особистість у життєвому та професійному просторі.

Орієнтовний зразок екзаменаційного білета

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № ____

фахового іспиту з педагогіки та психології

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

1. Предмет, завдання, принципи психологічної науки у структурі сучасних наук.
2. Девіантна поведінка особистості.
3. Виховний ідеал Г. Ващенко.
4. Урок як форма організації навчання.

Голова фахової
атестаційної комісії

Михайло Тарасюк

V. Оцінювання відповідей на питання екзаменаційного білета

Кожне питання екзаменаційного білета оцінюється за ранговою 10-бальною шкалою відповідно до нижченаведених інтервалів та критеріїв. Загальна оцінка за

письмову відповідь обчислюється від 0 до 50 і переводиться у підсумковий бал згідно з таблицею переведення балів у шкалу 100 – 200 балів.

Розподіл балів за національною шкалою		Критерії оцінювання
10 балів	10	Продemonстровано вичерпне знання з проблематики, зазначеної у питанні, та висока культура ведення професійної бесіди: - високий рівень теоретичного узагальнення, розуміння сутності, закономірностей і змісту педагогічних процесів, сутності, закономірностей і механізмів психічної феноменології; - вільне володіння поняттєво-категорійним апаратом; - широку обізнаність щодо персоналій; - розуміння зв'язку теоретичних положень з практикою; з легкістю наводяться відповідні приклади; - структура відповіді логічна та послідовна, використовується науковий тезаурус; - вільно підтримується наукова дискусія.
	9	Продemonстровано достатньо повне знання з проблематики, зазначеної у питанні, та достатній рівень культури ведення професійної бесіди: - достатній рівень теоретичного узагальнення, розуміння сутності, закономірностей і змісту педагогічних процесів, сутності, закономірностей і механізмів психічної феноменології; допускаються неточності аргументації; - вільне володіння поняттєво-категорійним апаратом; - достатню обізнаність щодо персоналій; - розуміння зв'язку теоретичних положень з практикою; з легкістю наводяться відповідні приклади; - структура відповіді логічна та послідовна, використовується науковий тезаурус; - можливість підтримання наукової дискусії.
	8	Продemonстровано достатньо повне знання з поставленого питання та достатній рівень культури ведення професійної бесіди: - достатній рівень теоретичного узагальнення розуміння сутності, закономірностей і змісту педагогічних процесів, сутності, закономірностей і механізмів психічної феноменології; допускаються неточності аргументації; - достатнє володіння поняттєво-категорійним апаратом; допускаються неточності у використанні та/або поясненні змісту термінів; - достатню обізнаність щодо персоналій; - розуміння зв'язку теоретичних положень з практикою; - здатність навести відповідні приклади; - структура відповіді логічна та послідовна, використовується науковий тезаурус; - можливість підтримати наукову дискусію.
	7	Продemonстровано прийнятний рівень знань з проблематики, зазначеної у питанні, та достатній рівень культури ведення професійної бесіди: прийнятний рівень теоретичного узагальнення, розуміння сутності, закономірностей і змісту педагогічних процесів,

	сутності, закономірностей та механізмів психічної феноменології; допускаються несуттєві помилки аргументації; • прийнятний рівень володіння поняттєво-категорійним апаратом; допускаються неточності у використанні та/або поясненні змісту термінів; • прийнятний рівень обізнаності щодо персоналій; • загальне розуміння зв'язку теоретичних положень з практикою, труднощі у наведенні відповідних прикладів; • структура відповіді логічна, зрозуміла, науковий тезаурус використовується частково; • труднощі в ситуації, коли потрібно підтримати наукову дискусію.
6	Продемонстровано фрагментарне знання з проблематики, зазначеної у питанні, та недостатній рівень культури ведення професійної бесіди: • невисокий рівень теоретичного узагальнення, розуміння сутності, закономірностей і змісту педагогічних процесів, сутності, закономірностей і механізмів психічної феноменології; допускаються помилки аргументації; • часткове володіння поняттєво-категорійним апаратом; допускаються неточності у використанні та/або поясненні змісту термінів; • часткова обізнаність щодо персоналій; • загальне розуміння зв'язку теоретичних положень з практикою, труднощі у наведенні відповідних прикладів; • структура відповіді логічна, зрозуміла, науковий тезаурус використовується частково; • нездатність підтримати наукову дискусію.
5	Продемонстровано фрагментарне знання з проблематики, зазначеної у питанні, та низький рівень культури ведення професійної бесіди: • недостатній рівень теоретичного узагальнення, розуміння сутності, закономірностей і змісту педагогічних процесів, сутності, закономірностей і механізмів психічної феноменології; допускаються помилки аргументації; • поверхове володіння поняттєво-категорійним апаратом; допускаються змістовні помилки у використанні та/або поясненні змісту термінів; • низька обізнаність щодо персоналій; • низький рівень розуміння зв'язку теоретичних положень з практикою, труднощі у наведенні відповідних прикладів; • структура відповіді нелогічна, труднощі з використанням термінології; • нездатність підтримати наукову дискусію.
4	Продемонстрована поверхова обізнаність з проблематики, зазначеної у питанні, та низький рівень культури ведення професійної бесіди: • недостатній рівень теоретичного узагальнення, розуміння сутності, закономірностей і змісту педагогічних процесів, сутності, закономірностей і механізмів психічної

	феноменології; допускаються змістовні помилки аргументації; • поверхове володіння поняттєво-категорійним апаратом; допускаються змістовні помилки у використанні та/або поясненні змісту термінів; • низька обізнаність щодо персоналій; • низький рівень розуміння зв'язку теоретичних положень з практикою, труднощі у наведенні відповідних прикладів; • структура відповіді нелогічна, труднощі з використанням термінології; • нездатність підтримати наукову дискусію.
3	Продемонстрована низька обізнаність з проблематики, зазначеної у питанні, та неприйнятний рівень культури ведення професійної бесіди: • недостатній рівень теоретичного узагальнення, розуміння сутності, закономірностей і змісту педагогічних процесів, сутності, закономірностей і механізмів психічної феноменології; відсутня аргументація; • не володіє поняттєво-категорійним апаратом; не здатний пояснити зміст термінів; • не обізнаний щодо персоналій; • не розуміє зв'язку теоретичних положень з практикою, не здатний навести відповідні приклади; • структура відповіді нелогічна; • не здатний підтримати наукову дискусію.
2	Не зміг / не змогла продемонструвати будь-яку обізнаність у проблематиці, зазначеної у питанні. Відповідь не відповідає змісту питання.
1	Не зрозумів / не зрозуміла питання білета, прямих і навідних питань.
0	Немає відповіді

Таблиця
переведення балів за відповідь у шкалу 100—200 балів

Екзаменаційний бал	Бал з фахового вступного випробування (підсумковий бал)
0—17	оцінка «незадовільно»
18	100
19	102
20	104
21	106
22	108
23	110
24	112
25	114
26	116
27	118
28	120
29	122
30	124
31	128
32	132
33	136

Екзаменаційний бал	Бал з фахового вступного випробування (підсумковий бал)
34	140
35	144
36	148
37	152
38	156
39	160
40	164
41	168
42	172
43	176
44	180
45	184
46	188
47	192
48	196
49	198
50	200

VI. Орієнтовні питання до фахового іспиту

Психологія

1. Предмет, завдання, принципи психологічної науки у структурі сучасних наук.
2. Мозок, нервова система та психіка.
3. Основні категорії психології: психіка, свідомість, особистість, діяльність, спілкування, образ.
4. Структура та основні галузі психології.
5. Загальні закономірності розвитку і соціалізації особистості.
6. Проблема психічного розвитку.
7. Темперамент, характер, здібності у структурі індивідуальності.
8. Пізнавальні процеси: відчуття, сприймання, пам'ять, мислення, уява.
9. Особистість у вимірі психологічної науки.
10. Проблема періодизації психічного розвитку людини (за Е. Еріксоном).
11. Психологічна характеристика дошкільного віку.
12. Психологічна характеристика молодшого шкільного віку.
13. Психологічна характеристика підліткового віку
14. Психологічна характеристика юнацького періоду.
15. Психологічна характеристика дорослості.
16. Структура людської діяльності. Генезис її розвитку: гра, навчання, праця.
17. Проблема установок, мотивів, потреб, ідеалів як детермінант особистісної поведінки.
18. Захисні механізми психіки та їхня потенціальна роль в забезпеченні особистісного гомеостазу.
19. Формування світогляду як стрижнева проблема особистісного розвитку
20. Педагогічна та психологічна думка XX - початку XXI ст.
21. Психоаналітична теорія З. Фрейда.
22. Аналітична психологія К.-Г. Юнга.
23. Класичний біхевіоризм (Дж. Уотсон) та необіхевіоризм (А. Бандура, Б. Скінер).
24. Індивідуальна психологія А. Адлера. Комплекс меншовартості.
25. Гуманістична психологія (А. Маслоу, К. Роджерс, В. Франкл, І. Ялом).
26. Генетична психологія Ж. Піаже.
27. Г. Костюк про навчально-виховний процес та психічний розвиток учнів.
28. Програма психологічного дослідження: структура, вимоги до її складання та етапи дослідження.
29. Якість дослідницької інформації: репрезентативність, валідність, надійність.
30. Спостереження: види, переваги і недоліки, роль спостерігача.
31. Експеримент: види (констатувальний, формувальний, природний, лабораторний) та основні етапи проведення.
32. Поняття тестування. Види тестів.

33. Методи опитування у психології.
34. Соціометрія та контент-аналіз.
35. Вимірювання: визначення, види, рівні.
36. Описова статистика: кількісний та якісний аналіз даних.
37. Кореляційний аналіз: сутність, види.
38. Поняття та етапи професіоналізації.
39. Соціальні ролі та соціальна позиція особистості.
40. Поняття та види соціального статусу.
41. Стать і гендер: психологічний аспект.
42. Психологічні основи педагогічної діяльності. Особистість вчителя.
43. Конфлікт і конфліктна ситуація.
44. Спілкування як соціально-психологічне явище: сутність, види, структура, функції.
45. Комунікативна, інтерактивна, перцептивна сторони спілкування.
46. Види конфліктів (внутрішньоособистісний, міжособистісний, внутрішньогруповий, міжгруповий).
47. Девіантна поведінка особистості: поняття, види і профілактика девіацій
48. Суїцидальна та залежна поведінка.
49. Психологічні особливості булінгу, мобінгу, ейджизму.
50. Психологічна характеристика стилів керівництва.

Педагогіка

1. Педагогіка в системі наук про людину. Об'єкт, предмет, функції та завдання педагогіки.
2. Основні категорії педагогіки: освіта, навчання, виховання, самоосвіта, самовиховання.
3. Структура та основні галузі педагогіки. Зв'язок педагогіки з іншими науками.
4. Характеристика особистості учня як суб'єкта освітнього процесу.
5. Закономірності та принципи навчання, виховання як основних механізмів соціалізації та розвитку особистості учня.
6. Цінності та ціннісні орієнтації особистості. Самоактуалізація та самореалізація особистості: сутність і характеристики.
7. Педагогічна теорія Я.-А. Коменського.
8. Проблеми розвитку особистості у педагогічній спадщині Г. Сковороди.
9. «Вільне виховання» у педагогічній системі М. Монтесорі.
10. Антропоцентризм як провідна ідея педагогіки К. Ушинського.
11. Гуманістична педагогіка В. Сухомлинського.
12. Концепція соціально-особистісного виховання А. Макаренка.
13. Виховний ідеал Г. Ващенко.

14. Система української освіти: принципи, види, рівні освіти, типи закладів освіти (згідно із Законом України «Про освіту» (чинна редакція)).
15. Наукові дослідження: різновиди, мета, завдання, об'єкт, предмет.
16. Програма, етапи дослідження. Складники педагогічного дослідження.
17. Методи опитування. Анкетування: види, вимоги до складання анкет і проведення процедури анкетування.
18. Дидактика як теорія освіти і навчання.
19. Парадигми освіти виховання та навчання (гуманістична, особистісно-орієнтована, компетентнісна, рефлексивна).
20. Процес навчання: сутність і зміст, двосторонній характер, функції (освітня, виховна, розвивальна, дослідницька, самоосвітня).
21. Структурні елементи процесу навчання (мета, завдання, зміст, методи, засоби, форми організації, результати). Компоненти навчального процесу.
22. Закономірності та суперечності процесу навчання.
23. Поняття про принципи навчання та їх характеристики.
24. Зміст освіти в сучасній школі: сутність та основні поняття. Знання, уміння, навички, компетентності.
25. Структура навчально-пізнавальної діяльності учнів (сприймання – осмислення – розуміння – узагальнення – закріплення – аналіз). Етапи та рівні засвоєння знань.
26. Методи навчання. Їх характеристика та класифікації. Загальні вимоги до вибору методів навчання.
27. Засоби навчання: класифікація та характеристика.
28. Види навчання.
29. Форми організації навчання. Урок як основна форма організації навчання.
30. Поняття про контроль результатів навчання, його функції.
31. Види, форми і методи контролю. Критерії оцінювання результатів навчання.
32. Педагогіка партнерства.
33. Сутність, зміст і структура процесу виховання.
34. Закономірності і принципи процесу виховання.
35. Зміст процесу виховання.
36. Методи виховання: класифікації. Умови вибору методів виховання.
37. Форми, форми організації виховання. Колективні творчі справи.
38. Партнерство школи та сім'ї у вихованні учнів.
39. Сім'я як соціально-педагогічне середовище. Мета, завдання сімейного виховання.
40. Форми та методи роботи школи з батьками учнів.
41. Самовиховання: сутність, етапи, методи та прийоми.
42. Учніське самоврядування, його види. Органи учнівського самоврядування.

43. Демократичне управління і лідерство в учнівському самоврядуванні. Формальні та неформальні групи учнів.
44. Професійна діяльність: поняття та етапи професіоналізації.
45. Особистість учителя та його педагогічна майстерність. Професійне (емоційне) вигорання педагога.
46. Спілкування в педагогічній діяльності. Функції, складники спілкування.
47. Конфлікт і конфліктна ситуація. Види педагогічних конфліктів.
48. Стили (моделі) поведінки в конфліктній ситуації (суперництво, уникнення, компроміс, співпраця, пристосування).
49. Управління в системі освіти. Управлінська діяльність.
50. Стили керівництва.

Список рекомендованої літератури

Психологія

1. Бондар, С.В. (2008). Психологічні ідеї в Україні XI-XIV ст. Джерела формування та історія утвердження предметної галузі української психології : монографія. Пед. думка, 5–24.
2. Бондаренко, А.Ф. (2007). Психологическая помощь: теория и практика. Освіта України.
3. Бушуєва, Т.В. (2016). Психодіагностика. Видавець Лисенко М.М.
4. Варій, М.Й. (2016). Загальна психологія. Апріорі.
5. Галян, І.М. (2009). Психодіагностика. Академвидав.
6. Галян, О.І. & Галян, І.М. (2012). Експериментальна психологія. Академвидав.
7. Горбунова, В.В. (2007). Експериментальна психологія в схемах і таблицях : навч. посібник. ВД «Професіонал».
8. Долинська, Л.В. (2017). Загальна психологія : хрестоматія. Каравела.
9. Дуткевич, Т.В. (2019). Загальна психологія. Центр навчальної літератури.
10. Жуков, С.М. & Жукова, Т.В. (2009). Історія психології. Кондор.
11. Зінченко, О.В. (2019). Експериментальна психологія. *Психологія*. Винниченко М. Д., 70–101.
12. Климчук, В.О. (2009). Математичні методи у психології. Освіта України.
13. Коваленко, А.Б. & Корнєв, М.Н. (2006). Соціальна психологія. Геопринт.
14. Корольчук, М.С. & Криворучко, П.П. (2010). Історія психології. Ніка-Центр.
15. Коханова, О.П. (2016). Історія психології: від античності до початку XX століття. НВП «Інтерсервіс».
16. Максименко, С.Д. & Носенко, Е.Л. (2008). Експериментальна психологія : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Центр учбової літератури.
17. Максименко, С.Д. & Соловієнко, В.О. (2020). Загальна психологія. МАУП.
18. Маценко, В.Ф. (2008). Психологія пізнавальних процесів. Главник.
19. Моргун, В.Ф. & Тітов, І.Г. (2009). Основи психологічної діагностики. Слово.
20. Москаленко, В.В. (2008). Соціальна психологія. Центр учбової літератури.
21. Москалець, В.П. (2020). Загальна психологія. Ліра.
22. Орбан-Лембрик, Л.Е. (2010). Соціальна психологія: книга 1. Книги XXI.
23. Орбан-Лембрик, Л.Е. (2010). Соціальна психологія: книга 2. Книги XXI.
24. Роменець, В.А. (2007). Історія психології, XIX - початок XX століття. Либідь.
25. Руденко, В.М. & Руденко, Н.М. (2009). Математичні методи в психології. Академвидав.
26. Федько, С.Л. (2020). Описова статистика в психологічних дослідженнях: можливості та обмеження. *До світу через мови: тези доп. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 17–18 червня 2020 р.* 499–500.
27. Anastasi, A. & Urbina, S. (2016). Psychological Testing (7th edition). Pearson.

28. Cooper, C. (2018). Psychological Testing: Theory and Practice. Routledge.
29. Foster, G., Lane, D., Scott, D. & Hebl, M. (2018). An Introduction to Psychological Statistics. University of Missouri, St. Louis.
30. Kline, P.A. (2015). Handbook of Test Construction: Introduction to Psychometric Design. Routledge.
31. Matsumoto, D. & Juang, L. (2016). Culture and Psychology. Cengage Learning EMEA.
32. McLeod, S.A. (2019). Qualitative vs. Quantitative research. Simply psychology.
33. Namaziandost, E. & Ziafar, M. (2020). The capacity of human memory: Is there any limit to human memory? *Journal of Research on English and Language Learning*, 1, 69–72.

Педагогіка

1. Закон України «Про освіту». www.golos.com.ua/article/294010
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-204>
3. Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1 – 4 класів закладів загальної середньої освіти. *Наказ МОН України від 13 липня 2021 р. № 813.*
4. Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти. *Наказ МОН України від 01 квітня 2022 року № 289.*
5. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні. *Освіта України. 2004. 3 грудня. С. 6 – 10.*
6. Нова українська школа: Концептуальні засади реформування середньої школи. mon.gov.ua/новини/%202016/12/05/Konceptziya.pdf
7. Основні орієнтири виховання учнів 1–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. <http://www.guon.kiev.ua/?q=node/2479>
8. Бех, І. Д. (2008). Виховання особистості: підруч. Либідь.
9. Блужан, Т. В. (2020). Організація учнівського самоврядування в закладах загальної середньої освіти. *Виховна робота в школі. № 5. С. 25 – 28.*
10. Ващенко, Г. (1999). Виховання волі і характеру. Київ.
11. Зайченко, І. В. (2020). Педагогіка: підруч. Вид. 3-є, переробл. і доповн. Вид. Ліра.
12. Зязюн, І. А., Крамущенко, Л. В., & Кривонос, І. А. (2008). Педагогічна майстерність: підруч. Вид. 3-є, доповн. і переробл. СПД А. М. Богданова.
13. Макаренко, А. С. (1990). Методика виховної роботи. Рад. школа.
14. Карпенчук, С. Г. (2005). Теорія та методика виховання: навч. посіб. Вид. 2-є. Вища школа.
15. Малафійк, І. В. (2015). Дидактика новітньої школи: навч. посіб. для студ. ВНЗ. Слово.
16. Мачинська, Н., Федорович, А., & Яремчук, Н. (2020). Основи педагогічної майстерності: навч.-метод. посіб. ЛНУ імені Івана Франка.
17. Пащенко, М. І., & Красноштан, І. В. (2019). Педагогіка. Вид-во ЦУЛ.
18. Сікорський, П. (2021). Нова педагогіка. Київ.
19. Соловей, М. І., Кудіна, В. В., & Спіцин, Є. С. (2013). Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя в кредитно-модульній системі організації навчання: навч. посіб. Вид. 3-є, доповн. Ленвіт.
20. Стельмахович, М. Г. (1996). Теорія та практика українського національного виховання. Івано-Франківськ.
21. Сухомлинський, В. О. (1976). Сто порад учителю. *Вибр. твори в 5-и т. Т. 2.* Рад. школа.
22. Сухомлинський, В. О. (1977). Серце віддаю дітям. *Вибр. твори в 5-и т. Т. 3.* : Рад. школа.

23. Ушинський, К. Д. (1983). Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології (Передмова). *Вибр. педагогічні твори в 2-х т. Т. 1*. Рад. школа. С. 192 – 221.
24. Ушинський, К. Д. Про народність у громадському вихованні (розділи 1, 8). (1983). *Вибр. пед. твори в 2-х т. Т. 1*. Рад. школа. С. 34 – 56.
25. Фіцула, М. М. Педагогіка. http://pidruchniki.ws/1953011035076/pedagogika/rozvitok_shkoli_vihovannya
26. Шквир, О. Л. (2020). Методика роботи класного керівника: навч. посіб. 2-е вид., переробл. Хмельницький: ХГПА.

Завідувач кафедри
психології і туризму

Олександр БОНДАРЕНКО

Завідувачка кафедри педагогіки
та методики навчання
іноземних мов

Валентина ЧЕРНИШ

Голова фахової
атестаційної комісії

Михайло ТАРАСЮК